

Statens landbruksforvaltning

Norwegian Agricultural Authority

Det kongelige nærings- og handelsdepartement
Pb 8014 dep
0030 Oslo

Postadresse: Postboks 8140 Dep.
NO-0033 Oslo, Norway
Besøksadresse: Stortingsgt. 28

Telefon: +47 24 13 10 00

Telefaks: +47 24 13 10 05

E-post: postmottak@slf.dep.no

Web: www.slf.dep.no

Vår dato: 23.9.2003

Vår referanse: 03/2614

Deres dato: 15.07.03

Deres referanse: 200304575-2/KBJ

Vedlegg:

Kopi til: Landbruksdepartementet ved Lars van Marion

Foretaksregisteret: NO 981 544 315 MVA

Bankkonto: 7694 05 02280

Svar på elektronisk innrapportering: Høring og statusinnhenting

I oversendelsesbrevet anmodes alle høringsinstanser om å vurdere den oversendte rapporten "IT mot skjemabelastning - elektronisk rapportering som forenklingstiltak for næringslivet", som en stor skjemaetat anmodes Statens landbruksforvaltning (SLF) også om å gi en status for sitt arbeid med overgang til elektronisk innrapportering. Nedenfor kommenteres først rapporten, deretter gis en status for arbeidet i SLF.

Kommentarer til rapporten.

Kommentar til virkelighetsbeskrivelsen

Rapporten er noe utradisjonell i valg av metodikk. Innslaget av subjektive vurderinger fra forfatteren er både en styrke og en svakhet, men i sum er faller dette positivt ut. Forfatterens erfaring og kompetanse gjør dette til en kvalitativt meget god og leseverdig rapport, som vi anbefaler som lesning for skjema utviklere.

Det bør bemerkes at rapporten kun tar for seg elektronisk innrapportering, og at det er en rekke andre forhold som spiller inn i forhold til den "oppgavebyrde" og de krav det offentlige pålegger næringslivet. Man bør være seg bevisst dette forholdet ved lesing av rapporten. SLF gjør spesielt oppmerksom på en "unnamanøver" som i økende grad har blitt benyttet fra det offentlige, ved at skjemainnrapportering erstattes av internkontrollkrav som forenklet kan sies å "usynliggjøre" oppgaveplikter ved at det ikke kreves skjema innsending, men at skjemaene fremdeles må fylles ut og oppbevares hos virksomheten. I rapporten gjøres det rede for at det eksisterer mange typer rapportering. Det synes likevel som dette er noe ufullstendig hensyntatt i de øvrige vurderinger i rapporten. SLF tror det vil være nyttig å erkjenne at rapportinnsenders oppfatning og motivasjon vil variere med den egennytte som oppleves. Dreier "rapporteringen" seg om en søknad om penger vil trolig arbeidet som legges ned oppfattes annerledes enn om det dreier seg om innsending av statistikkrapporter eller liknende.

Det bør også påpekes at SSBs innrapporteringskrav (kap. 2) i rapporten undervurderes sett i en litt større sammenheng, da SLFs erfaring er at SSB i stor grad har innkorporert sine krav i

andre skjema. Som eksempel på dette kan en bruke søknadsskjema for produksjonstilskudd, hvor SSBs krav til statistikk har gitt en detaljeringsgrad ovenfor oppgavegiver langt utover det som er nødvendig i forhold til de forvaltningsoppgaver skjemaet skal understøtte. SLF synes det er på sin plass å påpeke dette, og at SSBs krav og ønsker til innrapportering via andre myndigheter bør være et diskusjonstema.

Kommentar til anbefalingene

7.1.1. Ett av flere virkemidler

SLF er enig i vurderingen. Det er viktig ikke å glemme at elektroniske skjema kun er en del av totalbildet, jfr også kommentarer ovenfor samt det faktum at skjemaene oftest er et resultat av et regelverk og politiske mål. For eksempel krever en offensiv styring og resultatkontroll, slik som innenfor jordbruksområdet, mye data fra oppgavegiverne. SLFs erfaring er at en ofte kommer opp i problemer i forhold til regelverk og politikk når en forsøker å forenkle selve rapporteringen. Et annet moment er et kontinuerlig ønske fra byråkratiet om å opprettholde tidligere innrapporteringer i størst mulig grad, mye basert på interne ønsker om ikke å bryte (100års) tidsserier, bidrar også til å blåse opp innrapporteringskrav.

SLFs erfaring er for øvrig at erstatningsdata et komplisert område, og hvor både tidspunkt for tilgjengelighet og kvalitet spiller tungt inn, i tillegg til at ulike formål gjerne krever ulike datadefinisjoner. Dette er åpenbart en riktig vei å gå i mange tilfeller, men vår erfaring er at denne veien er krevende.

Det er også grunn til her å minne om at innrapportering via skjema i de fleste tilfeller er en god, strukturert og effektiv løsning på det offentliges informasjonsbehov, men at det må brukes med vett.

7.1.2. Tenk smått først

SLF er enig i forfatterens vurdering; fokus på småbedriftene er essensielt av mange grunner. Det bør også føyes til at skjema utvikler med en fokus på småbedriftene naturlig tvinges til å være mer brukerfokusert, da dette er virksomheter uten spesialkompetanse og hvor nødvendigheten av enkle og intuitive skjemaer er helt sentral.

7.1.3. Brukeropplevelsen i fokus

SLF er enig i vurderingen. SLF har i den sammenheng god erfaring knyttet til å kjøpe bistand til layout og design eksternt.

SLF har også meget god erfaring med helhetlig saksbehandling, hvor regelverksutviklere, forvaltere og systemutviklere arbeider integrert sammen, og ser etter hvert dette nesten som en forutsetning for gode løsninger.

7.1.4. Sats på hverdagsskjemaene

SLF er enig i anbefalingen, "hverdagsskjemaene" er viktige. En må likevel ikke miste fokus på at "søndagsskjemaene" kan innebære en likeså stor utfordring, ut fra mindre hyppighet i utfylling med derav mindre erfaring i virksomheten.

7.1.5. Lav terskel og høy profil

SLF slutter seg til vurderingene, men vil påpeke at en ikke må undervurdere bedriftslederne. Det er grunn til å peke på at PAPIR er et uovertruffent medium, som kan brettes, krølles og kladdes på. Binære løsninger tar ofte mer tid, og må derfor gi merverdi. Dette kan være en del av bakgrunnen for oppslutningen, eller mangelen på oppslutning, for enkelte elektroniske løsninger.

7.1.6. Systematisk skjemaovervåkning og -revisjon

SLF er noe usikker på en del av anbefalingen, da vi har gode erfaringer med fullintegrering i driften, og tilsvarende mindre gode erfaringer med utskillelse av skjema utvikling i egen enhet. Engasjement fra ledelsen på alle nivå er viktig, og ikke minst høyt fokus fra nærmeste leder er helt essensielt for resultatet.

SLF sier i vår virksomhetsidé blant annet at "...SLF skal bidra til et godtfungerende næringsliv" vi tror en slik ledelsesforankring, sammen med fokus på regelverksendring, vil være en bedre angrepsmåte enn å opprette skjemakoordinatorer.

7.2.1. "Skjemalosen" - søkesystem på internett

SLF slutter seg til rapportens anbefaling, men vil peke på at vi anser Brønnøysundregistrene og miljøet rundt Oppgaveregisteret som den kanskje mest naturlige innfallspunkt for å etablere denne type tjenester.

7.2.2. Altinn som knutepunkt

SLF er enig i anbefalingen.

7.2.3. Bevisstgjøring og opplæring

SLF slutter seg til rapportens anbefaling. Vår erfaring med Oppgaveregisteret og deres oppfølging, bl.a. gjennom temadagerer meget god. Kunnskap og kompetanse hos etatenes skjema utviklere er helt avgjørende for vellykkede resultater. I den sammenheng har Oppgaveregisteret for SLF vært sentralt som samtalepartner og bevisstgjører. Ikke minst når det gjelder rapportering til og oppfølging fra oppgaveregisteret, gir det en klart økt bevissthet rundt temaet.

Bevisstgjøring og opplæring er viktig, for å oppnå målet om mer substansielle forbedringer vil vi, i tillegg til de momenter som er nevnt i rapporten, vi peke på betydningen av at skjema vett settes inn i den brede sammenheng det hører hjemme.

7.2.4. Måling av fremgang

Innenfor dette området slutter vi oss til det arbeidet som nå foregår i Oppgaveregisterets regi. SLF vil også peke på at det kan være behov for eventuelt å utvide definisjonen av skjema og oppgaveplikt, jfr. bl.a. våre kommentarer innledningsvis.

Statusrapport

SLFs arbeid med overgang til elektronisk rapportering er forankret i en IKT-strategi med tilhørende tiltak og løpende revidert planverk. Arbeidet har som siktemål at SLFs virksomhetsidé og hovedmål skal oppfylles gjennom å utvikle SLF fra en papirbasert forvaltning til en e-forvaltning.

Hovedmålene for IKT satsningen er formulert slik:

IKT skal bidra til å:

- Tilrettelegge for mer kostnadseffektiv, sikker og kontrollerbar tjenesteproduksjon
- Legge til rette for elektronisk innrapportering og samhandling og dermed for døgnåpen forvaltning
- Sette SLF i stand til å gi kvalitativt bedre råd ut fra et helhetsperspektiv
- Effektivisere og bedre kommunikasjonen internt i SLF og mellom SLF og brukerne (brukerne er i denne sammenheng definert som næringsdrivende og offentlige virksomheter)

For å lykkes med dette er det definert tre overordnede strategier:

- Internett skal benyttes som hovedtransportvei for de data brukerne skal levere til SLF i elektronisk form, og for den informasjon SLF tilgjengeliggjør for sine brukere.
- Slafs IKT-løsninger skal kombinere effektivt, desentral bruk via web mot felles, sentralt plasserte (nasjonale) løsninger og informasjonskilder (registre) - fremfor å basere seg på å distribuere kopier av systemer og data til fylkesmannsembete og kommuner som i dag.
- SLF skal etablere et felles rammeverk for e-forvaltning basert på internett-teknologi. Rammeverket skal spesielt omfatte funksjonalitet for søknadsregistrering, elektronisk innrapportering samt analyse/rapportering. De enkelte fagsystemene skal tilpasses slik at de utnytter rammeverket der det er behov for denne type funksjonalitet.

Ut fra disse strategiene er det utarbeidet en handlingsplan med aktiviteter fordelt på seks satsingsområder. Handlingsplanen er et levende dokument som revideres jevnlig. I prioriteringen av prosjekter og aktiviteter har vi prioritert høyest prosjekter med mye plattformverdi. Dette for å sikre en arkitektur, en teknologi og utvikling av interne rutiner og arbeidsmåter som fremmer visjonen om SLF som en e-forvaltning. Om ønskelig kan vårt arbeid gjerne presenteres nærmere i et møte.

Nedenfor kommenteres konkrete prosjekter som er gjennomført eller under utvikling og som angir status for vårt arbeid.

Produksjonstilskudd

Slik det også påpekes i Forvaltningsinfo's rapport, har SLF etablert en løsning for elektronisk innrapportering for dette området. Løsningen blir gradvis innført, og er tilbudt til foretak i noen kommuner i august 2003. I januar 2004 vil løsningen bli et tilbud til alle foretak som søker om tilskudd.

I løsningen er det vektlagt en aktiv brukerdiallog, ved at søkerne underveis i prosessen får tilbakemeldinger og tips om sin utfylling, og ved at opplysninger fra tidligere søknader fra samme foretak er tilgjengelig og synlig i hele prosessen underveis.

Fra januar 2003 er også grunndata fra Enhetsregisteret tatt i bruk, og en del av vår strategi er at vi i størst mulig grad gjenbraker opplysninger fra denne type "horisontale" offentlige registre i alt vårt arbeid, noe som også er i samsvar med pålegg fra NHD.

Tilskudd til kjøtt

Pristilskudd i kjøttsektoren utbetales via leveranseregisteret for slakt, som er et system for innrapportering av leveranser fra produsent til slakteri (omsetningsledd). Innrapporterte slaktemengder danner i tillegg grunnlag for beregning av diverse avgifter.

Produsenter leverer slakt til slakteri, som utbetaler kjøttpris og tilskudd til produsenten. Slakteriet innrapporterer deretter slaktemengder til Statens landbruksforvaltning. Denne innrapporteringen skjer elektronisk. I tillegg fyller slakteriet ut et skjema med oppsummerte tall, slik at SLF kan kontrollere at overføringene er kommet på plass. Disse skjemaene fylles ut av ca 50 slakterier månedlig. Skjemaene er tilgjengelig fra SLFs hjemmeside, både i Word-format og Excel format. Det foreligger ingen automatisert prosess for å sende inn skjema som er utfyllt via internett. Skjemaene sendes inn på papir eller som vedlegg til e-post.

Hovedmengden av informasjon som innrapporteres til SLF i forbindelse med tilskudd til slakt skjer altså elektronisk allerede i dag.

Det planlegges utvidede funksjoner i Leveranseregisteret for slakt, men dette arbeidet er i en for tidlig fase til å identifisere endringer av interesse i denne sammenheng. Det kan nevnes at et moment som må vurderes i arbeidet er muligheten for å redusere skjemabelastningen for slakteriene ved å fjerne kontrollskjemaene. Dette kan bli aktuelt dersom dataoverføringene sikres i tilstrekkelig grad på annen måte. Forenkling for brukere vil stå i fokus i denne prosessen.

Tilskudd til melkeproduksjon

Pristilskudd til melkeproduksjon består av grunntilskudd og distriktstilskudd til geitmelkproduksjon, og distriktstilskudd til kumelkproduksjon.

Pristilskudd i melkesektoren utbetales av SLF via meieriselskap(omsetningsledd) til melkeprodusentene, på bakgrunn av innrapporterte melkeleveranser. I tillegg til rapporteringsskjemaene sender meieriselskapene med et følgebrev til SLF med oversikt over berettiget tilskudd. Denne innrapporteringen skjer månedlig pr post. Meieriselskapene har fått tillatelse til å rapportere samlet på vegne av sine melkeprodusenter. I dag forholder SLF seg til tre meieriselskap.

Det finnes også produsenter som driver lokal foredling av melk, og dersom de ikke har en avtale med meieriselskap om rapportering, må de rapportere direkte til SLF. I dag er dette et fåtall. Denne innrapporteringen skjer pr post hvert halvår. Skjemaene er tilgjengelige i Excel format på SLFs hjemmeside.

Et nytt fagsystem for melk og kjøtt er under utredning, og vi ser stort behov for å få etablert dette når det gjelder melk. I et slikt arbeid vil elektronisk innrapportering bli vektlagt, både fra meieriselskap med samlet rapportering, men også når det gjelder produsenter med direkte rapportering til SLF.

Kvoteordningen for melk

Det er etablert løsning for elektronisk innsending av søknad om kjøp av melkekvote, og ca. 25 % av de aktuelle foretakene har benyttet seg av dette.

Omsetning av egg – omsetningsavgift (EGGsys)

Det ble i 2003 utviklet et nytt system for å håndtere rapportering av salg av egg direkte fra produsent til forbruker (direktesalg) og til eggpakkeri. Rapportering av direktesalget skjer i form av at SLF sender skjema til eggprodusentene hvilket de skal returnere i utfylt stand. I løpet av våren 2004 vil det også bli lagt opp til at rapporteringen kan skje elektronisk sammen med søknad om produksjonstilskudd. Det er pr. i dag ikke planlagt om og evt. hvordan man skal måle effekten av omleggingen. Når det gjelder rapporteringen av salg til eggpakkeri er det eggpakteriene som rapporterer hvor mye egg de har kjøpt. All rapporteringen skjer ved at data hentes direkte ut fra pakkeriets regnskapssystem/mottaksregister og oversendes via linje til SLF hvor fagsystemet EGGsys behandler dataene.

Omsetning av korn – omsetningsavgift (PRIS)

Kornkjøpere rapporterer alt mottak av korn elektronisk ved at data hentes direkte ut fra mottakets regnskapssystem/mottaksregister og oversendes via linje til SLF hvor fagsystemet PRIS behandler dataene.

Skogavgift

Det pågår et prosjekt for å gjøre administrasjon av skogavgift og alle andre skogrelaterte ordninger nettbaserte. Dette vil innebære at 120 000 skogeiere vil få tilgang til å administrere egen skogavgiftskonto, søke om midler og rapportere aktivitet elektronisk. Arbeidet antas å være slutført i løpet av 2005.

Søknad om tollnedsettelse, importtillatelser mv.

I samarbeid med Toll og avgiftsdirektoratet arbeides det med å gjøre disse aktivitetene nettbaserte. Arbeidet er i en tidlig fase.

Sluttkommentar

I forhold til ambisjonene om å nå målet i eNorge 2005 anser vi at SLF er godt i gang. Som gjennomgangen over viser, har vi allerede i dag oppfylt de fleste målformuleringene, slik vi oppfatter dem.

Spørsmålet om å måle effekter av satsningen og det å finne ut om det faktisk skjer en gevinstrealisering i næringsliv og offentlig forvaltning, er viktig. Vår erfaring er at det er vanskelig å komme frem til gode metoder for å måle dette. Vi har blant annet vært i kontakt med Statskonsult om temaet. Vår konklusjon så langt er at det ikke finnes noe godt metodeverk på området, og hvis det finnes noen som er flinke til dette i offentlig forvaltning, så har ikke vi klart å komme i kontakt med disse miljøene. SLF arbeider imidlertid med spørsmålene og vil bygge krav om slike vurderinger inn i vår prosjekthåndbok. SLF vil videre peke på at dette kan være et viktig område for koordinering og erfaringsdeling hvor Nærings og handelsdepartementet kan spille en konstruktiv og viktig rolle.

Med hilsen
for Statens landbruksforvaltning

Sigurd-Lars Aspesletten

Seksjonssjef

direkte telefon: 24 13 10 26

e-post: sigurd-lars.aspesletten@slf.dep.no

Jan-Erik Gjølme
Seniorrådgiver